

ILM, KLIIMA JA KLIIMAMUUTUS

ILM on atmosfääri seisund antud momendil, mida iseloomustab ilmaelementide (õhutemperatuur, tuul, niiskus, õhurõhk, sademed, pilved jne) kompleks.

KLIIMA all mõtleme piirkonnale iseloomulikku ilmastikurežiimi paljude aastate jooksul, mida iseloomustatakse nii tüüpilise ilmastikuga kui ka äärmuslike olude esinemissagedusega.

KLIIMANORMID on ilmaelementide mõõtmisandmete keskmised ja muud statistilised väärtused, mis vastavalt rahvusvahelisele kokkuleppele arvutatakse pika, vähemalt 30aastase perioodi kohta (nt 1961-1990, 1991-2020).

KLIIMAMUUTUS üldises tähenduses on pikaajaline muutus keskmistes ilmastikustrites. Kliimamuutuste hindamiseks võrreldakse ilmaelementide (nt õhutemperatuuri, sademete hulga jt) erinevate perioodide norme. Kõige selgemini on kliimamuutus väljendunud õhutemperatuuri tõusus viimaste aastakümnete jooksul.

Peamised faktid

Globaalne, st kogu maakera keskmine temperatuur on ligikaudu üks kraad kõrgem tööstuseelse perioodi (1850-1900) keskmisest ja tõus jätkub kiirusega 0,2 kraadi iga 10 aasta kohta. Allikas: NASA

Euroopas on viimase 30 aasta jooksul õhutemperatuuri tõus olnud kaks korda kiirem (0,5 kraadi iga 10 aastaga) kui globaalse temperatuuri tõus. Euroopa on seega kõige kiiremini soojenev kontinent maailmas. Allikas: Copernicus Climate Change Service

Eestis on viimased 30 aastat olnud mõõtmisajaloo kõige soojemad (perioodil 1961-1990 oli Eesti keskmine õhutemperatuur 5,2 °C, perioodil 1991-2020 6,4 °C).

Eestis on olnud viis kõige soojemat aastat 2020, 2015, 2019, 2008, 1989 (graafikul ♦).
Globaalselt on viis kõige soojemat aastat 2016, 2020, 2019, 2017, 2022.

Eesti keskmine õhutemperatuur 1901-2022

